

بررسی میزان تاثیر برنامه آموزش بهداشت بر رفتارهای بهداشتی پیشگیری کننده از ایدز در زندانیان زیر ۲۵ سال زندان قز لحصار تهران

محمود کریمی* دکتر شمس الدین نیکنمایی** دکتر علیرضا حیدرنیا*** دکتر علی رمضانخانی****

چکیده

امروزه زندان در تمام نقاط جهان یکی از کانونهای مسلم تمرکز "HIV" است. این موضوع باید مورد توجه جدی قرار گیرد چرا که اکثر زندانیان دوره‌های حبس کوتاه مدت داشته و دوباره به جامعه باز می‌گردند. در واقع در زندانیان نه تنها خود در معرض عفونت هستند، بلکه بعنوان یک مخزن برای شروع و گسترش HIV هستند. پژوهش حاضر یک مطالعه نیمه تجربی است که با هدف ارزشیابی تاثیر برنامه آموزش بهداشت بر روی رفتارهای بهداشتی پیشگیری کننده از ایدز در زندانیان زیر ۲۵ سال زندان قز لحصار تهران انجام گرفته است. جامعه مورد پژوهش ۵۰ زندانی معتاد می‌باشد که مورد بررسی قرار گرفتند.

ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه می‌باشد که در چهار بخش مشخصات دموگرافیکی، آگاهی، نگرش و عملکرد تنظیم گردیده و بعد از سنجش اعتبار و اعتماد علمی آن مورد استفاده قرار گرفت. در این مطالعه ابتدا میزان آگاهی، نگرش و عملکرد واحدهای مورد پژوهش نسبت به بیماری ایدز مورد بررسی قرار گرفت سپس نیازهای آموزشی آنان مشخص و برنامه آموزشی تدوین گردید. برای ارائه محتوای آموزشی از روشهای سخنرانی، بحث گروهی چهره به چهره، پرسش و پاسخ، پوستر، جزوه آموزشی، پمفلت و فیلم ویدئویی استفاده شد. برای بررسی میزان تاثیر مداخله آموزشی ۲ ماه پس از اجرای برنامه آموزشی میزان آگاهی، نگرش و عملکرد واحدهای مورد پژوهش توسط پرسشنامه دوم تعیین و با اطلاعات بدست آمده از پرسشنامه اول مقایسه گردید. اطلاعات جمع آوری شده با استفاده از آمار پارامتری و غیر پارامتری تجزیه و تحلیل شد. نتایج این پژوهش نشان داد که ۲۲٪ از زندانیان مورد مطالعه در زندان تزریق مواد مخدر، ۸٪ تماس جنسی، ۳۸٪ تیغ و ماشین اصلاح مشترک و ۶٪ خالکوبی داشتند. همچنین ۸۲٪ شاهد تزریق مواد مخدر و ۴۸٪ شاهد تماس جنسی بوده‌اند. تحلیل یافته‌های پژوهش نشان داد که بین میزان آگاهی نگرش و عملکرد واحدهای مورد پژوهش قبل و بعد از اجرای برنامه آموزشی تفاوت معنی داری وجود دارد بطوریکه میانگین نمرات آگاهی، نگرش و عملکرد قبل از آموزش به ترتیب ۱۵/۹ و ۲۱ و ۲/۹ بود که پس از آموزش به ترتیب به ۲۹/۵ و ۶/۱ افزایش یافت. به عبارت دیگر برنامه آموزش بهداشت در ارتقاء سطح آگاهی تغییر یا ایجاد نگرش مثبت و همچنین عملکرد مناسب در افراد مورد مطالعه مؤثر بوده است ($P < 0/0001$)

واژه‌های کلیدی: آموزش بهداشت، ایدز، زندان

*-کارشناس ارشد آموزش بهداشت، دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس

** -استادیار گروه آموزش بهداشت، دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس

*** -مدیر گروه آموزش بهداشت، دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس

**** -معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

زندانیان می باشد نقش کلیدی آموزش بهداشت برای یافتن و ارائه بهترین و مؤثرترین برنامه آموزشی در زندانها به خوبی مشخص می شود

مواد و متدولوژی

این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی (1) و از نوع تحلیلی بصورت قبل و بعد (2) می باشد که به منظور طراحی و ارزشیابی تاثیر برنامه آموزش بهداشت و افزایش آگاهی، نگرش و عملکرد زندانیان زیر ۲۵ سال زندان قزلحصار تهران انجام شده است در این پژوهش ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه می باشد که بر اساس اطلاعات موجود در کتب و مقالات معتبر علمی تدوین و پس از بازنگری و انجام پیش مطالعه و کنترل مجدد آماده گردید پرسشنامه در دو قسمت شامل مشخصات دموگرافیکی و بخش مربوط به آگاهی، نگرش و عملکرد زندانیان تنظیم گردید.

هدف کلی:

هدف کلی تعیین میزان تاثیر برنامه آموزشی بر رفتارهای بهداشتی پیشگیری کننده از ایدز در زندانیان زیر ۲۵ سال زندان قزلحصار تهران می باشد.

اهداف ویژه

- تعیین و مقایسه میزان تاثیر در افزایش آگاهی، نگرش و عملکرد زندانیان قبل و بعد از اجرای آن
- تعیین و اجرای برنامه های آموزشی پیشگیری کننده ایدز در زندانیان
- تعیین رابطه بین عوامل دموگرافیکی و آگاهی، نگرش و رفتارهای بهداشتی زندانیان

روش انجام مطالعه به این صورت بود که ابتدا پرسشنامه های آگاهی، نگرش و عملکرد در بین واحدهای مورد پژوهش توزیع و پس از تکمیل جمع آوری گردید، برنامه آموزشی بر اساس اطلاعات و نیازهای حاصل از پرسشنامه ها (آزمون اولیه) تدوین و طراحی گردید. پس از ارائه آموزش و گذشت مدت زمان لازم که در این پژوهش ۲ ماه بود با انجام آزمون ثانویه، چگونگی

ویروس ایدز در زندانهای اکثر کشورهای جهان یافت شده است این موضوع باید مورد توجه جدی قرار بگیرد آن هم نه تنها برای زندانیان بلکه برای کل جامعه، در واقع زندانها جدا از دنیا ی بیرون نیستند. (۱) اکثر زندانیان دوره های حبس کوتاه مدت داشته و دوباره به جامعه باز می گردند در واقع زندانیان نه تنها خود در معرض عفونت HIV هستند بلکه به عنوان یک مخزن برای شروع و گسترش HIV در جامعه هستند. (۲)

شرایط زندان اغلب زمینه مساعدی برای انتقال عفونت HIV ایجاد می کند زندانها اغلب انباشته از زندانی هستند و در فضائی از خشونت و نگرانی زندگی می کنند تنش از جمله تنش های جنسی زیاد است و استفاده مشترک از وسایل تزریق مواد مخدر، سوزنهای مشترک برای خالکوبی و سوراخ کردن پوست و مراسم پیوند خونی برادری در زندانها آشکارا خطر ابتلا به HIV را افزایش می دهد نداشتن تحصیلات و اطلاعات و نبود مراقبت های پزشکی مناسب از دیگر دلایل مؤثر انتشار HIV در زندانهاست (۳ و ۴)

امروزه زندان در تمام نقاط جهان یکی از کانونهای مسلم تمرکز HIV است و میزان عفونت HIV در بین زندانیان ۶-۴ برابر جمعیت عادی جامعه است (۵) در ایالات متحده میزان شیوع HIV در زندانها ۵/۵ برابر و در فرانسه ۱۰ برابر جمعیت عادی جامعه است. (۶) در اسپانیا و ایرلند از هر ۵ زندانی یک نفر HIV مثبت است. (۷) در Rhod ایسلند ۴۲ درصد از موارد جدید HIV مربوط به زندانیان است میزان شیوع HIV در زندانها دانمارک ۶/۴ درصد می باشد. در کشور ایران میزان شیوع HIV در زندانها از ۱/۳۷٪ در سال ۷۹ به ۲/۲۸٪ در سال ۱۳۸۰ رسیده است (۸) و بررسی تحلیلی آمار ایدز در تیرماه ۱۳۸۱ نشان می دهد که از ۳۹۱۲ مورد آلودگی به HIV در کشور تعداد ۸۷۲ نفر مربوط به معتادین در زندانها و ۸۶۰ نفر مربوط به معتادین در اردوگاههاست (۲۹) و در یک بررسی در یکی از زندانهای کشور از هر ۱۰ زندانی ۴ نفر HIV مثبت بوده اند. (۹)

با توجه به اینکه زندانیان دومین گروه در معرض خطر ایدز در کشور می باشند (۱۰) و نیز عدم وجود درمان قطعی و واکسن مؤثر برای بیماری و تنها سلاح ما برای کنترل بیماری که آموزش و بالا بردن آگاهی به خصوص در گروههای در معرض خطر همچون جوانان و

تأثیر برنامه آموزش بهداشت بر متغیرهای وابسته مورد مطالعه و ارزیابی قرار گرفت.

در این مطالعه زندانیان زیر ۲۵ سالی که در زندان قزلحصار به جرم اعتیاد زندانی شده بودند جامعه مورد پژوهش را تشکیل میدهند.

جهت نمونه‌گیری: ابتدا با استفاده از روشهای آماری تعداد نمونه مورد نیاز تعیین گردید سپس از بین زندانیان زندان قزلحصار تهران، اندرگاه شماره ۳ که مخصوص جوانان بود انتخاب و تعداد ۵۰ نمونه مورد نیاز به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده از بین تمام زندانیان حاضر در اندرگاه انتخاب گردیدند.

روش اجرای برنامه آموزشی: پس از انجام آزمون اولیه و بر اساس اطلاعات بدست آمده از این آزمون محتوای آموزشی در قالب یک برنامه آموزشی تهیه و تدوین گردید برنامه آموزشی بصورت کلاسهای آموزشی و با استفاده از روشهای سخنرانی پرسش و پاسخ، بحث و گروهی، چهره به چهره، ارائه جزوه آموزشی، پمفلت، پوستر و فیلم آموزشی ویدئویی در طی ۸ جلسه آموزشی برای واحدهای مورد پژوهش ارائه گردید با توجه به اینکه هدف عمده پژوهش انجام رفتارهای بهداشتی از طرف زندانیان بود در آموزشها بیشتر برای تثبیت این رفتارها تاکید می‌شد.

نتایج پژوهش:

بر اساس یافته‌های بدست آمده از این مطالعه مشخص شد.

جدول شماره ۱

تغییر نمره متغیر	تغییر نمره آگاهی	تغییر نمره نگرش	تغییر نمره رفتار
طول دوره محکومیت	$r=0/25$	$r=0/05$	$r=0/21$
	$p=0/08$	$p=0/69$	$p=0/13$

با استفاده از جدول فوق می‌توان نتیجه گرفت که بین طول دوره محکومیت و متغیرهای آگاهی، نگرش و رفتار افراد ارتباط معنی داری وجود ندارد.

جدول ۲: مقایسه میانگین نمرات رفتار بهداشتی در افراد تحت مطالعه قبل و بعد از مداخله آموزشی

شاخص متغیر	قبل از آموزش		بعد از آموزش		آزمون
	میانگین	انحراف	میانگین	انحراف	
آگاهی	۱۵/۹	۴/۲	۲۵/۲	۲/۵	$P.Value < 0/0001$ تفاوت معنی دار است
نگرش	۲۱	۴/۴	۲۹/۵	۳/۲	$P.Value < 0/0001$ تفاوت معنی دار است
رفتار	۲/۹	۲/۸	۶/۱	۲	$P.Value < 0/0001$ تفاوت معنی دار است

با توجه به جدول فوق گرچه مداخله آموزشی تأثیر معنی داری داشته ولی با وجود آگاهی خوب رفتار ضعیف می‌باشد.

جدول ۳: توزیع فراوانی مطلق و نسبی نحوه پاسخگویی به سؤالات عملکرد قبل

و بعد از مداخله آموزشی

وضعیت عملکرد سؤالات عملکرد	قبل از آموزش				بعد از آموزش			
	بلی		خیر		بلی		خیر	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
آیاتاکنون کتاب، پاجزوه راجع به ایدز خوانده اید	۵	۱۰	۴۵	۹۰	۲	۹۶	۴	
آیاتاکنون در کلاسهای پیشگیری از ایدز شرکت کرده اید	۱	۲	۴۹	۹۸	۰	۱۰۰	۰	
آیا در دو ماه گذشته در زندان از مواد تزریقی استفاده کرده اید	۱۱	۲۲	۳۹	۷۸	۷	۱۴	۴۳	۸۶
آیا در دو ماه گذشته در زندان خالکوبی داشته اید	۳	۶	۴۷	۹۴	۰	۰	۵۰	۱۰۰
آیا در دو ماه گذشته در زندان رابطه جنسی داشته اید	۴	۸	۴۶	۹۲	۱	۲	۴۹	۹۸
آیا در دو ماه گذشته در زندان بدلیل صرفه جوئی و عدم دسترسی از تیغ و یا ماشین اصلاح مشترک استفاده کرده اید	۱۹	۳۸	۳۱	۶۲	۵	۱۰	۴۵	۹۰

بودند که این میزان بعد از آموزش به ۲٪ کاهش یافته بود. جدول (۳) - در مورد سؤال "آیا در دو ماه گذشته در زندان از تیغ یا ماشین اصلاح مشترک استفاده کرده اید" قبل از آموزش ۳۸٪ مددجویان پاسخ بلی داده بودند که بعد از آموزش این میزان میزان به ۱۰٪ کاهش یافته بود. با توجه به راههای انتقال HIV که بیشتر ذکر گردید خطر بالای انتقال ایدز در زندانهای کشور از این طریق کاملاً مشهود است

- در مورد سؤال "اگر در حین آرایش دوست شما تقاضای تیغ تان را کرده در آن صورت چه اقدامی انجام داده اید" قبل از آموزش ۶۰٪ مددجویان اعلام کردند که تیغ را به دوست خود میدهند که بعد از آموزش این میزان به ۲۰٪ کاهش یافته است. آزمون آماری مک نیمار با $P=001$ تفاوت معنی داری را در قبل و بعد از مداخله

با توجه به جدول فوق در بررسی چگونگی عملکرد، قبل و بعد از آموزش، در مورد هر یک از سؤالات مربوط به عملکرد راجع به ایدز در مددجویان مورد پژوهش نتایج ذیل بدست آمد.

- در مورد سؤال "آیا دو ماه گذشته از مواد تزریقی استفاده کرده اید" قبل از آموزش ۱۱ نفر (۲۲٪) جواب بلی داده بودند که بعد از آموزش ۲ نفر از مددجویان مصرف مواد بصورت خوراکی و ۷ نفر مصرف مواد بصورت تزریقی را گزارش کردند و از این ۷ نفر نیز ۲ نفر بیان کردند که برای پیشگیری از ابتلاء به ایدز از سرنگ اختصاصی استفاده کرده اند.

- در مورد سؤال "آیا دو ماه گذشته در زندان رابطه جنسی داشته اید" قبل از آموزش ۸٪ آنها تماس جنسی را گزارش کرده

آموزشی نشان داد.

یعنی در زندانیان با سطح سواد کمتر بعد از مداخله آموزشی بهبودی بیشتری در نمرات آگاهی شان نسبت به گروه باسوادتر مشاهده شد (۱۴).

یافته‌ها نشان می‌دهد که قبل از مداخله آموزشی با افزایش سطح تحصیلات، آگاهی و نگرش افراد افزایش می‌یابد بطوریکه میانگین نمره آگاهی برای افراد بیسواد ۱۲ و برای افراد دیپلمه و بالاتر ۱۹ است و میانگین نمره نگرش در افراد بیسواد ۱۸ و برای افراد دیپلمه و بالاتر ۲۴ است. اما آزمون آماری آنالیز واریانس ارتباط معنی داری را بین سطح تحصیلات و رفتار افراد نشان نداد ($P > 0/05$) در پژوهشی که آقای صالح در دانشجویان دانشگاه بنین انجام داد ارتباط معنی داری بین سطح تحصیلات و آگاهی و نگرش مشاهده کرد اما بین رفتار دانشجویان و سطح تحصیلات ارتباط معناداری ملاحظه نکرد (۱۵).

طبق اطلاعات کسب شده درباره شغل جامعه مورد مطالعه بیشترین فراوانی مربوط به شغل‌های آزاد (۵۶٪) و کمترین فراوانی مربوط به کارمندان (۲٪) می‌باشد. آزمون آماری آنالیز واریانس نشان داد که ارتباط معناداری بین متغیر شغل و آگاهی، نگرش و رفتار افراد تحت مطالعه وجود ندارد. در تحقیقی که آقای «بن آری» در سال ۱۹۹۶ در اسرائیل انجام داد ارتباط معناداری بین شغل و آگاهی، نگرش و عملکرد افراد تحت مطالعه در مورد ایدز ملاحظه نکرد (۱۶) همچنین در تحقیق که توسط حمیدزاده انجام شد ارتباط معناداری بین شغل و آگاهی، نگرش و عملکرد افراد تحت مطالعه در مورد هبایتیت B ملاحظه نکرد (۱۷).

یافته‌ها نشان می‌دهد که ۶۶٪ افراد تحت مطالعه را افراد مجرد تشکیل می‌دهند. با استفاده از آزمون آماری تی مستقل می‌توان نتیجه گرفت که میزان آگاهی در افراد متأهل بیشتر از افراد مجرد است اما بین نگرش و رفتار با وضعیت تاهل افراد ارتباط معنی داری مشاهده نشد. در تحقیقی که دکتر اسماعیلی در زندان مرکزی اصفهان انجام داد سطح آگاهی با وضعیت تاهل زندانیان ارتباط معنی داری داشت و متأهلین نسبت به مجردین از سطح آگاهی بالاتری

در مورد ستوال^۱ شما در حال حاضر در آرایشگاه برای پیشگیری از ابتلا به ایدز چه اقدامی انجام می‌دهید؟ قبل از آموزش ۳۶٪ پاسخ صحیح داده بودند و بعد از آموزش این میزان به ۷۰٪ افزایش یافت. آزمون آماری مک نیماز با $p = /001$ تفاوت معنی داری را در قبل و بعد از مداخله آموزشی نشان داد.

در مورد ستوال^۲ شما در حال حاضر برای پیشگیری از ابتلا به ایدز چه اقداماتی انجام می‌دهید؟ آزمون آماری تی زوج (paired-t test) تفاوت معنی داری را در میانگین نمره مددجویان قبل و بعد از مداخله آموزشی نشان داد.

بحث و نتیجه گیری:

طبق اطلاعات کسب شده درباره مشخصات جامعه مورد پژوهش، از مجموع ۵۰ نفر زندانی مورد مطالعه همه آنها زیر ۲۵ سال بوده و دارای میانگین سنی ۲۱/۹ سال می‌باشند. با استفاده از آزمون آماری ضریب همبستگی می‌توان نتیجه گرفت که ارتباط معناداری بین سن زندانیان و آگاهی، نگرش و رفتارهای بهداشتی پیشگیری کننده از ایدز وجود ندارد. در مطالعه ای که خانم امینی پور در سال ۷۶ بر روی آگاهی مریبان بهداشت مدارس شهر کرمان انجام داد ارتباط معنی داری بین سن با آگاهی مریبان از ایدز مشاهده نکرد (۱۱)

در تحقیق آقای «دویان»^(۱) در ترکیه نیز ارتباطی بین سن و نگرش در مورد ایدز در افراد تحت مطالعه ملاحظه نگردید (۱۲) خانم فروغی عامری نیز در پژوهشی که روی آگاهی پرستاران از ایدز انجام داد، ارتباط معناداری بین سن و میزان آگاهی پرستاران از ایدز ملاحظه نکرد (۱۳).

یافته‌ها نشان می‌دهد که سطح سواد سیکل یا راهنمایی بالاترین میزان فراوانی را (۳۶٪) در واحدهای مورد پژوهش تشکیل می‌دهد با استفاده از آزمون آماری آنالیز واریانس می‌توان نتیجه گرفت که تغییرات نمره آگاهی بعد از برنامه آموزشی در افرادی که بیسواد یا دارای سطح تحصیلات نهضت سوادآموزی یا ابتدایی بودند بیش از سطوح دیگر و به خصوص افراد دارای سطح سواد دیپلم و بالاتر بوده است. در پژوهشی که آقای «واز»^(۲) و همکاران در زندان «ماپوتر»^(۳) موزامبیک انجام دادند نیز به همین نتیجه دست یافتند

1- Duyan

2-Vaz

3- Mapouto

آقای مبینی در زندان رفسنجان انجام شد ارتباط معنی داری بین طول دوره محکومیت با آگاهی و نگرش زندانیان ملاحظه نگردید (۱۸،۱۹).

یافته‌ها نشان می‌دهد که هروئین (۵۰٪) بیشترین نوع ماده مخدر مصرفی را تشکیل می‌دهد و در رده‌های بعدی تریاک (۳۴٪) و حشیش (۸٪) قرار دارند بر اساس تحقیقات بعمل آمده هروئین بیشترین ماده مخدر مصرفی در نزد جوانان می‌باشد (۱۰).

یافته‌ها نشان می‌دهد که ۵۰٪ افراد تحت مطالعه قبل از دستگیری با روش دود کردن اقدام به مصرف ماده مخدر می‌کردند و ۲۴٪ نیز از طریق تزریق کردن اقدام به مصرف مواد می‌کردند این مسئله باید مورد توجه جدی قرار گیرد چرا که ۲۴٪ از افراد تحت مطالعه اعتیاد تزریقی داشتند بدیهی است در مراکز مثل زندانها که افراد دسترسی بسیار محدودی به امکانات استعمال مواد مخدر دارند احتمال دست زدن به رفتارهای مخاطره آمیز از قبیل استفاده مشترک از سرنگهای آلوده و دست ساز توسط معتادین تزریقی بسیار بالاست دیده شده است که گاه ۱۵-۱۰ نفر از یک سرنگ استفاده می‌کنند و چه بسا افرادی که به استفاده تزریقی از مواد مخدر عادت نداشته ولی با توجه به محدودیت در زمان و امکان مصرف در زندان جهت برآورد سریع و بی دغدغه این نیاز خود به تزریق روی می‌آورند اینجاست که مثلث اعتیاد، زندان و ایدز به چرخه شومی تبدیل شده سلامت جامعه را در معرض تهدید جدی قرار می‌دهد (۱۰).

یافته‌ها نشان می‌دهد که ۸۲٪ از افراد تحت مطالعه شاهد تزریق مواد مخدر در زندان بوده‌اند مصرف مواد مخدر تزریقی در زندانهای اکثر کشورهای دنیا رایج است در یک مطالعه در مونتال کانادا ۷۳/۳٪ از مردان مصرف مواد را در زندان گزارش کردند (۲۲) و در آلمان در یک مطالعه مشخص شد که ۶۷٪ از معتادین به تزریق مواد در زندان ادامه داده بودند (۲۲)

یافته‌ها نشان می‌دهد که ۴۸٪ افراد تحت مطالعه شاهد تماس جنسی در زندان بوده‌اند تماس جنسی بین مردان در زندانها در تمام دنیا رایج است بر اساس یک بررسی در برزیل ۷۲٪ مردان در زندان

برخوردار بودند (۱۸) همچنین در تحقیقی که آقای مبینی در زندان مرکزی رفسنجان انجام دادند به همین نتیجه دست یافتند (۱۹).

با استفاده از آزمون ضریب همبستگی می‌توان نتیجه گرفت که بین آگاهی با نگرش ($p=0/003$) و آگاهی با رفتار ($p=0/01$) افراد مورد پژوهش ارتباط معنی داری وجود دارد ولی بین متغیرهای نگرش و رفتار ارتباط معنی داری مشاهده نشد. یعنی افراد با آگاهی بالاتر نگرش مطلوبتر و همچنین رفتار بهداشتی تری داشتند. در مطالعه ای که آقای «اسماعیل»^(۱) و همکاران در بین دانشجویان پزشکی در آتوبوی در مورد ایدز انجام دادند بین آگاهی بالا و نگرش مطلوبتر ارتباط معنی داری مشاهده کردند اما بین آگاهی و نگرش بالا با رفتار دانشجویان ارتباط معنی داری ملاحظه نکردند (۲۰) همچنین در پژوهشی که آقای «پلاتزر»^(۲) در افریقای جنوبی در بین معلمین در مورد ایدز انجام داد، بین آگاهی بالا با نگرش مطلوبتر ارتباط مستقیم و معناداری ملاحظه گردید (۲۱).

یافته‌ها نشان می‌دهد که ۳۴٪ افراد تحت مطالعه سابقه قبلی زندانی شدن دارند با استفاده از آزمون آماری تی مستقل می‌توان نتیجه گرفت که بین سابقه قبلی زندان شدن با آگاهی و نگرش و رفتار افراد تحت مطالعه ارتباط معنی داری وجود ندارد. یعنی افراد با وجودیکه قبلا هم زندانی بوده‌اند اطلاعات کافی و یا مؤثری در مورد ایدز دریافت نکرده‌اند در مطالعاتی که آقایان دکتر اسماعیلی (۱۸) و مبینی (۱۹) در زندانهای اصفهان و رفسنجان انجام دادند نیز به همین نتیجه یعنی رابطه بین سابقه زندانی شدن قبلی و آگاهی نگرش دست یافتند.

یافته‌ها نشان می‌دهد که ۴۴٪ افراد تحت مطالعه دارای محکومیت بین ۶ ماه تا یکسال هستند. ۳۲٪ دارای محکومیت بالاتر از یکسال و ۲۴٪ دارای محکومیت زیر ۶ ماه هستند با استفاده از آزمون آماری ضریب همبستگی می‌توان نتیجه گرفت که بین طول دوره محکومیت و متغیرهای آگاهی، نگرش و رفتار افراد تحت مطالعه ارتباط معنی داری وجود ندارد.

جدول شماره ۱: تعیین رابطه بین متغیرهای دموگرافیکی کمی طول دوره محکومیت با تغییر نمرات: آگاهی، نگرش و رفتار در افراد تحت مطالعه با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون.

در تحقیقی که توسط دکتر اسماعیلی در زندان مرکزی اصفهان و

Archive of SID

Educational method in this study was lecturing , group discussion , face to face, answer, question, poster , leaflet, pamphlet and video film.

After 2months performing education program , KAP determined (posttest)and then comparad with pretest information Collection data analyzed by parametric and non-parametric statistic tests .

The results of the study show that 22% of prisoners in prison had drugs Injection, 8% of them had sexual intercourse, 38% of them had arazor shared and 6%of them had tattooed. Also %82 of prisoners were witness in using syring for drugs and %48 were witness for sexual intercourse of other prisoners.

Analysis of the data before and after the educational program showed that there is significant difference between knowledge , attitude and practice.

The results of the study indicated that health education programs has effected increase of KAP.($p < 0.0001$)

The others results showed, there is significant relation between demographical educational variable and prisoners knowledge and Attitude But there are not significant relation between condemnation period with prisoners knowledge, Attitude and behaviors.

Key words: Health education, AIDS, prison.

منابع

- ۱- اسماعیلی ابرج، ۱۳۷۹. بررسی دانش و نگرش مددجویان زندان مرکزی اصفهان در مورد ایدز، واحد بهداشت و درمان سازمان زندانها.
- ۲- امینی پور اتسیه و همکاران. ۱۳۷۶. بررسی میزان آگاهی مربیان بهداشت مدارس از ایدز، مجله دانشکده پزشکی سبزوار، سال چهارم، شماره اول، ص ۵۷-۵۳.
- ۳- پوراسلامی محمد، سرمست حمیده، موسویان پور. ۱۳۷۹. اعتیاد - ایدز - زندان، اداره کل آموزش بهداشت.
- ۴- حمیدزاده، علی. ۱۳۷۵. بررسی تاثیر آموزش بر KAP آرایشگران شهر اردبیل در مورد پیشگیری از هپاتیت B. پایان نامه کارشناسی ارشد (آموزش بهداشت). تهران: دانشگاه تربیت مدرس، دانشگاه پزشکی.
- ۵- رزاقی عبدالواحد، ۱۳۷۳. بررسی تاثیر آموزش بهداشت بر آگاهی، نگرش و عملکرد کمک دندانپزشکان تجربی شیراز در مورد ایدز، کارشناسی ارشد (آموزش بهداشت). تهران: تربیت مدرس.
- ۶- عامری فروغ گلنار. ۱۳۷۵. نگرشی جامع به بیماری ایدز و پرستاری از بیماران مبتلا به ایدز نشر تهران: بشری.
- ۷- مبینی لطف آباد، موسی و همکاران. ۱۳۸۰ دانش و نگرش زندانیان. زندان مرکزی رفسنجان نسبت به ایدز. خلاصه مقالات کنگره بیماریهای عفونی و گرمسیری ایران.
- ۸- همایش ایدز و بیماریهای پر خطر در زندان، ۱۳۸۰. دکتر فرهودی، سازمان زندانهای استان تهران.
- 9- Ben-Ari- A.1996. Israeli professionals Knowledge and Attitudes toward AIDS. Soc Work Health Care. 1996; 22(4): 32-25.
- 10- Dolan K.1668. Evidence about HIV transmission in prisons . Canadian HIV/AIDS policy and law. Newsletter 3(4):32-35.

- 11- Duyan V; Agalar F; Sayek I.2001. Surgeons attitudes toward HIV/AIDS in Turkey . *AIDS Care* 13(2):42-50.
- 12-Ford PM; et al.1999. HIV and hep c seroprevalence and associated risk behaviours in a Canadian prison. *Canadian HIV/AIDS policy and law, Newsletter*,(2/3):52-54.
- 13-Freudenberg N.2001.jails,prisons and the health of the urban populations:a review of the impact of the correctional system on community health *J Urban Health* 2001June, 78(2): 214-25 7.
- 14- Ismail S; et al.1995. KAP on high risk factors pertaining to HIV/AIDS in a rural community . *Ethiop Med J*;33(1):1-6.
- 15- Krauss BJ; et al.2000 Pretest assessment as a component of safer sex intervention: a pilot study of brief one session intervention for women partest of male IDU in Newyork city . *J urban Health*;77(3) : 383-95.
- 16-Leh sk.HIV.1999. infection in U.S.correctional system: its effect on the community Health .*Nurs*; 16(1):23-63
- 17- Mutter RC; Grimes RM; Labarthe D;1994. Evidence of intra prison spread of HIV infections. *Arch Intem Med*.11;154(7)793-5.
- 18- Pelter K.2000. Knowledge and attitudes about HIV/AIDS of a sample of school teachers in a South Africa psychol Rep.87(3):1095-1066.
- 19- Saeed AK;2001. et al Impact of workshops on themes of world AIDS dats *J Ayub med Coll Abbottabad* , Oct- Dec 13(4): 9-11.
- 20- Saleh MA; al-Ghamdi YS; al- Yahia Oa ; et al 2000. Impact of health education program on Knowledge aboutAIDS and HIV transmission in students of secondary schools in buraidah city Saudi Arabia: an exploratory study . *East Mediterr Health . J.* 5(5):1068-75.
- 21- Sallah ED; et al.1999. Sexual behaviors , knowledge and attitudes to AIDS and sexually transmitted disease of students at the university of benin (Togo) , *sante*, 6(2):102-106.
- 22- Theodore M;et al.1999. HIV/AIDS , STDs, and TB in correctional facilities US. Department of justice office programms, Washington, DC: .(WWW.ojp. usdoj. gov).
- 23-Vaz RG; Gloyd S;1996. Tridade R. The effect of peer education on STD Knowledge among prisoners in Mozambique. *Int J STD , AIDS*,7(1): 51-4.